

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 98/41/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με την καταγραφή των ατόμων που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία που εκτελούν δρομολόγια προς ή από λιμένες των κρατών μελών της Κοινότητας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις διατυπώσεις υποβολής δηλώσεων για τα πλοία κατά τον κατάπλου ή/και απόπλου από λιμένες των κρατών μελών»

[COM(2016) 370 final], [2016/171(COD)]

(2017/C 034/29)

Εισηγητής: **Vladimír NOVOTNÝ**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 9.6.2016 Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 22/06/2016
Νομική βάση	Άρθρο 100, παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) [COM(2016) 370 final], [2016/171(COD)]
Αρμόδιο ειδικευμένο τμήμα	«Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών»
Υιοθέτηση από το ειδικευμένο τμήμα	6.10.2016
Υιοθέτηση από την ολομέλεια	19.10.2016
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	520
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	205/9/15

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

- 1.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη τροποποίηση θα οδηγήσει σε βελτίωση της ασφάλειας για τη ναυτιλία, και ιδιαίτερα για τους ταξιδιώτες στα ύδατα της ΕΕ, και θα συμβάλει στο να καταστεί το έργο διάσωσης αποτελεσματικότερο σε περίπτωση ναυτιλιακών καταστροφών.
- 1.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την προσθήκη της ιθαγένειας στις καταγραφόμενες πληροφορίες έτσι ώστε, σε περίπτωση ναυτιλιακών καταστροφών, οι οικογένειες να ενημερώνονται ταχύτερα όσον αφορά συγγενείς που βρίσκονται επί του σκάφους και να αποφεύγεται η αβεβαιότητα σχετικά με την τύχη τους.
- 1.3. Η ΕΟΚΕ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαβούλευσης εργασίας της Επιτροπής, επισημαίνει το πρόβλημα των μικρών μεταφορέων και την ανάγκη προστασίας τους από την αύξηση της γραφειοκρατίας. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η πρόταση διασφαλίζει ότι ο ανταγωνισμός στα ύδατα της ΕΕ θα συνεχιστεί επί ίσους όρους για όλους τους φορείς.
- 1.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η παρούσα πρόταση οδηγίας συνοδεύεται από σχέδιο εφαρμογής, στο οποίο απαριθμούνται οι δράσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή των μέτρων απλούστευσης και προσδιορίζονται οι σημαντικότερες τεχνικές, νομικές και χρονικές προκλήσεις που σχετίζονται με την εισαγωγή των νέων αυτών διαδικασιών.
- 1.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 98/41/ΕΚ ως σημαντική συμβολή προς την κατεύθυνση της υλοποίησης του προγράμματος ελέγχου της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (REFIT) και του προγράμματος για τη βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος της ΕΕ.

2. Εισαγωγή

- 2.1. Μετά τον έλεγχο καταλληλότητας ως προς την ασφάλεια των επιβατηγών πλοίων της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει δέσμη προτάσεων για την απλοποίηση και τον εξορθολογισμό του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου για την ασφάλεια των επιβατηγών πλοίων στην ΕΕ προκειμένου να αποφευχθεί η πιθανή επικάλυψη υποχρεώσεων και η ύπαρξη ανακολουθιών μεταξύ διαφορετικών νομοθετικών πράξεων, διατηρώντας ταυτόχρονα τους κανονισμούς της ΕΕ και διασφαλίζοντας την ορθή εφαρμογή τους.

2.2. Στόχος της εν λόγω δέσμης προτάσεων, η οποία περιλαμβάνει τροποποίηση της οδηγίας 2009/45/EK σχετικά με τις τεχνικές απαιτήσεις για τα επιβατηγά πλοία, πρόταση οδηγίας για την αντικατάσταση της οδηγίας 1999/35/EK για τα επιβατηγά πλοία που εκτελούν τακτικά δρομολόγια και, το σημαντικότερο, τροποποίηση της οδηγίας 98/41/EK σχετικά με την καταγραφή των ατόμων που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία, είναι να παράσχει ένα σαφές, απλό και επικαιροποιημένο νομικό πλαίσιο, ευκολότερο στη χρήση, την παρακολούθηση και την επιβολή, αυξάνοντας έτσι το συνολικό επίπεδο ασφάλειας στον τομέα της ναυτιλίας.

2.3. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις βασίζονται στο πρόγραμμα ελέγχου της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (REFIT) και συμβάλλουν στην υλοποίηση του προγράμματος για τη βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος της ΕΕ.

2.4. Η πρόταση ανταποκρίνεται στο θεματολόγιο της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διασφαλίζοντας ότι η ισχύουσα νομοθεσία είναι απλή και σαφής, ότι δεν δημιουργεί περιττό διοικητικό φόρτο και ότι συμβαδίζει με τις μεταβαλλόμενες πολιτικές, κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Επιδιώκει επίσης να ανταποκρίνεται στους στόχους της στρατηγικής για τις θαλάσσιες μεταφορές έως το 2018 με τη διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών πορθμείων στις τακτικές ενδοκοινοτικές επιβατικές μεταφορές.

3. Το έγγραφο της Επιτροπής

3.1. Η οδηγία 98/41/EK του Συμβουλίου προβλέπει την καταμέτρηση και την καταγραφή όλων των επιβατών και του πληρώματος επιβατηγών πλοίων που εκτελούν δρομολόγια από και προς λιμένες της ΕΕ. Σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις, οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να αποθηκεύονται στο σύστημα πληροφοριών της εταιρείας και να είναι —ανά πάσα στιγμή— διαθέσιμες προς διαβίβαση στην αρμόδια για την έρευνα και τη διάσωση αρχή. Τα καταγραφόμενα δεδομένα δεν περιλαμβάνουν πάντοτε πληροφορίες σχετικά με την ιθαγένεια (δηλαδή, πέραν του ονοματεπώνυμου, της ηλικίας και του φύλου), καθιστώντας τη βοήθεια που παρέχεται στα τυχόν θύματα και τους συγγενείς τους περισσότερο δυσχερή.

3.2. Κατά συνέπεια, οι φορείς που ήδη διαβιβάζουν τα εν λόγω δεδομένα στην εθνική ενιαία θυρίδα αναγκάζονται να αναφέρουν σε δύο συστήματα. Στους υφιστάμενους κανόνες δεν λαμβάνεται υπόψη η ανάπτυξη συστημάτων, όπως το SafeSeaNet και η εθνική ενιαία θυρίδα, και χρειάζεται η αρμόδια εθνική αρχή να έρχεται σε επαφή με τη ναυτιλιακή εταιρεία σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Αυτό συνάδει πλήρως με το πρόγραμμα REFIT της Επιτροπής και αποσκοπεί στην αξιοποίηση της δυνατότητας ψηφιακής καταγραφής, διαβίβασης και προστασίας των δεδομένων, καθώς και πρόσβασης σε αυτά.

3.3. Για να είναι αποτελεσματική μια επιχείρηση έρευνας και διάσωσης απαιτείται άμεση πρόσβαση σε ακριβή δεδομένα όσον αφορά τους επιβαίνοντες. Η τρέχουσα διατύπωση της οδηγίας δεν την εγγυάται επαρκώς. Η Επιτροπή προτείνει, συνεπώς, να επικαιροποιηθούν, να αποσαφηνισθούν και να απλουστευθούν οι ισχύουσες απαιτήσεις για την καταμέτρηση και την καταγραφή των επιβατών και του πληρώματος επιβατηγών πλοίων προκειμένου να ενισχυθεί το προβλεπόμενο επίπεδο ασφάλειας.

3.4. Η απαίτηση της πρότασης περί καταχώρισης των πληροφοριών σχετικά με τους επιβαίνοντες σε υφιστάμενο ηλεκτρονικό σύστημα (το οποίο, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, καθιστά δυνατή την άμεση πρόσβαση στα δεδομένα από την αρμόδια αρχή) θεωρείται ότι συνιστά άλμα προόδου σε σύγκριση με το σημερινό επίπεδο ασφάλειας, χωρίς να επιφέρει σημαντικές δαπάνες στους φορείς εκμετάλλευσης και τις εξουσιοδοτημένες διοικήσεις.

3.5. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την κατάργηση της υποχρέωσης διπλής υποβολής των επιβατών και την ευθυγράμμιση των υφιστάμενων απαιτήσεων υποβολής δηλώσεων για όλους τους φορείς εκμετάλλευσης, επιτρέποντας οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των επιβαινόντων να καταχωρούνται σε υφιστάμενο ηλεκτρονικό σύστημα. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή ατυχήματος, το σύστημα αυτό καθιστά δυνατή την άμεση διαβίβαση των δεδομένων στην αρμόδια αρχή, αντί της ανάκτησής τους από το σύστημα της εταιρείας, πριν τον απόπλου ή τον κατάπλου σε κάθε λιμένα της ΕΕ. Διασφαλίζει επίσης την καταχώριση των απαιτούμενων πληροφοριών σχετικά με το πλήρωμα και τους επιβάτες —για κάθε ταξίδι πέραν των είκοσι ναυτικών μιλίων— στο προαναφερθέν σύστημα, αντί στο σύστημα της εταιρείας, πριν τον απόπλου και πριν τον κατάπλου σε κάθε λιμένα απόπλου της ΕΕ.

3.6. Προτείνει, επίσης, τις ακόλουθες διατάξεις: αποφυγή αλληλεπικάλυψεων και απαίτηση —για κάθε ταξίδι πέραν των είκοσι ναυτικών μιλίων— καταχώρισης και διαβίβασης της ιθαγένειας των επιβατών στην αρμόδια αρχή, με τα ίδια μέσα και τα ίδια κριτήρια με εκείνα που ισχύουν για την καταχώριση και διαβίβαση δεδομένων που ήδη απαιτούνται για το όνομα, την ηλικία κ.λπ.: αποσαφήνιση των ορισμών για τις απαιτήσεις καταγραφής επιβατών στην οδηγία 98/41/EK, π.χ. διάρκεια του ταξιδιού· κατάργηση της απαίτησης έγκρισης των συστημάτων καταγραφής επιβατών από το κείμενο της οδηγίας 98/41/EK· και εξορθολογισμός του μηχανισμού υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εξαιρέσεις/ισοδύναμες απαιτήσεις δυνάμει της οδηγίας 2009/45/EK και της οδηγίας 98/41/EK. Η πρόταση βελτιώνει επίσης τους αντίστοιχους ορισμούς και τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας 98/41/EK.

3.7. Η πρόταση διασφαλίζει ότι ο ανταγωνισμός στα ύδατα της ΕΕ μπορεί να συνεχιστεί επί ίσους όρους για όλους τους φορείς.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 98/41/ΕΚ ως σημαντική συμβολή προς την κατεύθυνση της υλοποίησης του προγράμματος ελέγχου της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (REFIT) και του προγράμματος για τη βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος της ΕΕ.

4.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη χρήση σύγχρονων μεθόδων ηλεκτρονικής επικοινωνίας για την υποβολή δηλώσεων είναι κατάλληλη και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος καταχώρισης και υποβολής δηλώσεων σχετικών με τα άτομα που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία.

4.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη τροποποίηση θα οδηγήσει σε αύξηση της ασφάλειας για τη ναυτιλία στα ύδατα της ΕΕ και θα συμβάλει στο να καταστεί το έργο διάσωσης αποτελεσματικότερο σε περίπτωση ναυτιλιακών καταστροφών.

4.4. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση για την προσθήκη της ιδιγένειας στις καταγραφόμενες πληροφορίες έτσι ώστε, σε περίπτωση ναυτιλιακών καταστροφών, οι οικογένειες να ενημερώνονται ταχύτερα όσον αφορά συγγενείς που βρίσκονται επί του σκάφους και να αποφεύγεται η αβεβαιότητα σχετικά με την τύχη τους.

4.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία κατά τη διάρκεια κατάρτισης της προτεινόμενης τροποποίησης της οδηγίας διεξήγαγε στοχευμένες διαβουλεύσεις με επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της ναυτιλίας, καθώς και με εκπροσώπους του επιβατικού κοινού. Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων αυτών συνοψίζονται και αξιολογούνται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, το οποίο επισυνάπτεται στην πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 98/41/ΕΚ του Συμβουλίου. Τα συμπεράσματα των διαβουλεύσεων ενσωματώνονται στην προτεινόμενη οδηγία.

4.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων που υπόκεινται σε καταχώριση, καθώς και να εκσυγχρονιστεί πλήρως η οδηγία 98/41/ΕΚ σύμφωνα με τις νομικές εξελίξεις στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, ιδίως με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η οποία συνάδει με εκείνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η προστασία των προσωπικών πληροφοριών θα πρέπει να αντισταθμίζεται από απαιτήσεις σχετικά με την παροχή στις αρμόδιες εθνικές αρχές περιορισμένης πρόσβασης στα εν λόγω δεδομένα, κατόπιν αιτήματος (ο μηχανισμός ανταλλαγής δεδομένων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή ύστερα από ατύχημα είναι το σύστημα SafeSeaNet, όπως καθορίζεται στην οδηγία 2002/59/ΕΚ). Όπως στην περίπτωση της εθνικής ενιαίας θυρίδας, το SafeSeaNet βασίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προβλέπει ασφάλεια και δικαιώματα πρόσβασης που καθορίζονται με σαφήνεια. Η ΕΟΚΕ συνιστά να προσδιορίζεται επακριβώς η περίοδος διατήρησης στην πρόταση οδηγίας.

5.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη διαβίβαση στην εθνική ενιαία θυρίδα θα πρέπει να διασφαλίζει αυστηρά την τήρηση των απαιτήσεων περί εμπιστευτικότητας (που καθορίζονται στο άρθρο 8 της οδηγίας 2010/65/ΕΕ), καθώς και ότι η διαβίβαση δεδομένων είναι σύμφωνη με τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

5.3. Η ΕΟΚΕ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαβούλευσης εργασίας της Επιτροπής, επισημαίνει το πρόβλημα των μικρών μεταφορέων και την ανάγκη προστασίας τους από την αύξηση της γραφειοκρατίας. Για τον λόγο αυτόν, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής, η οποία θα πρέπει να επιτρέπει στους μικρούς μεταφορείς να πληρούν τις απαιτήσεις καταχώρισης χρησιμοποιώντας σύνδεση με το διαδίκτυο ως φθηνότερη και ελαστικότερη επιλογή, ή επιλέγοντας να διαβιβάσουν τον αριθμό των επιβαίνοντων μέσω του αυτόματου συστήματος πληροφοριών, ενός ναυτιλιακού συστήματος εκπομπής που βασίζεται στην εκπομπή ραδιοφωνικών σημάτων πολύ υψηλής συχνότητας. Αυτό αναμένεται ότι θα διευκολύνει την ανάκτηση του αριθμού των επιβαίνοντων από το τοπικό κέντρο έρευνας και διάσωσης, ανά πάσα στιγμή, ανεξάρτητα από τη διαθεσιμότητα του αρμόδιου προσώπου.

5.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η παρούσα πρόταση οδηγίας συνοδεύεται από σχέδιο εφαρμογής, στο οποίο απαριθμούνται οι δράσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή των μέτρων απλούστευσης και προσδιορίζονται οι σημαντικότερες τεχνικές, νομικές και χρονικές προκλήσεις που σχετίζονται με την εισαγωγή των νέων αυτών διαδικασιών.

Βρυξέλλες, 19 Οκτωβρίου 2016

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ
